

Представителитѣ пъкъ на българскитѣ търговци и емигранти въ Букурещъ, нѣкои измежду които още отъ началото на националното българско движение били въ връзка съ князь Михаилъ Обреновичъ и постоянно искали да играятъ важна политическа роля, смѣтали, напротивъ, че въ съюзъ съ Сърбия би трѣбвало да се домогватъ за получаване на политически права; говорило се, какво тѣ мечтаели за една велика югославянска федеративна държава. Въ началото на 1867 г. „Тайниятъ български централенъ комитетъ“ обнародвалъ едно изложение до султанъ Абдулъ Азисъ ханъ, „нашия милостивъ господаръ и баща“. Въ този интересенъ актъ комитетътъ искалъ автономна организация за всички населени съ българи земи подъ върховната властъ на султана, комуто се предлагало да приеме титлата български царъ, съ избранъ намѣстникъ, разбира се, християнинъ, съ народно събрание, народна църква, мѣстна войска и съ опредѣленъ данѣкъ. Твърде е за вѣрване, че съставителитѣ на тоя актъ сж имали предъ видъ последвалото пакъ тогава австро-маджарско съглашение. Портата, разбира се, не обърнала никакво внимание на изложението.

Презъ пролѣтѣта Панайотъ, който възлагалъ всичката си надежда на самопомощъ, съ чета отъ 30 души миналъ Дунава при Тутраканъ и достигналъ Балкана. Друга чета подъ предводителството на Филипъ Тотю (отъ Търновския окръгъ), минала при Свищовъ, но при с. Върбовка посрѣдъ горещъ день била настигната внезапно и така разпрѣсната, че Тотю само съ четирма другари се присѣдинилъ къмъ Панайота. Сблъсквайки се постоянно съ низами, башибозуци и черкези, стигнали все по Балкана до сръбската граница. Между това Митхадъ паша наредилъ страшенъ сждъ въ Свищовъ и Търново надъ всички, които сж помагали на тѣзи малки чети, толкозъ повече, че въ Свищовъ билъ откритъ и единъ детски заговоръ. Много младежи, дори почти деца, били избесени; други изпратили въ Диарбекиръ, при което мнозина измрѣли още по пжтя; не малко своевременно се изселили въ Влашко, Сърбия и Австрия. Цѣлата българска интелигенция била тогава преследвана подъ предлогъ, че всички сж членове на тайнитѣ комитети.

Презъ следната зима князь Михаилъ Обреновичъ се готвѣлъ за голѣма война. Въ Бѣлградъ, при участието на сръбски офицери билъ обученъ българскиятъ легионъ, съставенъ приблизително отъ 300 души, между които имало и нѣколко черногорци и херцеговинци; но още презъ пролѣтѣта, поради несъгласия, той се отдѣлилъ и потеглилъ за Влашко, та отъ тамъ да навлѣзе въ Турция. На 29 май (10 юний) князь Михаилъ падналъ отъ ржката на убиецъ. Министъръ Блазнавацъ, сега (1878) регентъ на княжеството, изпратилъ Панайота въ Букурещъ, да попрѣчи на тази експедиция, но напраздно. Само следъ нѣколко дни *Хаджи Димитъръ „Асеновъ“* (род. въ 1840 г. въ Сливенъ) и *Стефанъ Караджата* (род. 1844 г. въ Тулча), съ облѣчена въ форма и по военному организирана чета отъ 160 младежи, минали Дунава при Свищовъ, но почти всички сложили коститѣ си въ гориститѣ проходи на Габровскитѣ планини, преди да достигнатъ Балканскитѣ върхове. Нито единъ отъ тѣхъ не падналъ въ пленъ. Несъразмѣрнитѣ загуби на низами и черкези и необикновената храбростъ на четницитѣ произвели дълбоко впечатление на турцитѣ. Отъ тогава цѣли седемъ години по Балкана настѣпило съвършено спокойствие. Раковски умрѣлъ още въ сжщата година; по неговитѣ стѣпки тръгналъ *Любенъ Каравеловъ*, сжщо тѣй журналистъ въ Букурещъ. Емигрантитѣ въ Влашко се раздѣлили на две враждебни партии, стара и млада, или сръбска и т. н. руска, които постоянно се карали въ периодичнитѣ издания и съ това не малко разколебали довѣрието у сънародницитѣ си.